

אורן ירושלים

עץ ירוק עד בעל עלים דמויי מחט. מבלבל ופורח באביב. פירותיו, האיטרובלים, מלאים בזרעים קלים ובעלי כנף שנפוצים ברוח. האורן חי כ-80 שנה ואינו מתחדש לאחר שרפה. הוא שואף לאור וגדל היטב באדמה סלעית או גירית. אורן ירושלים הוא היחיד מבין האורנים בארץ שגדל גם בר. קרן קימת לישראל נטעה את מרבית יערות האורנים בארץ. אורנים הם עצי ייעור חשובים וגם העצים הנכרתים ביותר בעולם לצורך תעשייה, כולל תעשיית רהיטים, ולבניין.

ברוש

עץ ירוק עד בעל עלים דקים ומאורכים דמויי מחטים. פורח באביב. פירותיו איטרובלים כדוריים וקשיחים, המכילים את הזרעים. עצי ברוש יכולים להגיע לגיל מופלג של מאות שנים. העץ מתחדש לאחר כריתה ומצמיח גזע וענפים חדשים. בארץ יש ככל הנראה ברושי בר בודדים בלבד, רובם נטועים. הברוש הוא אחד העצים שהובאו לירושלים בימי שלמה המלך לשם בניית בית המקדש. בשטחי חקלאות הברוש משמש כשובר רוח, כמספק הגנה וכתוחם גבולות. בתעשייה הוא משמש לבניית תיבות לאריזה, לייצור עמודים וסמוכות בחקלאות.

עץ זית

עץ ירוק עד, שעליו כסופים בצידם התחתון. נופו רחב וגזעו מפותל ועבה. הזית פורח באביב ומואבק בעיקר באמצעות הרוח. פירותיו מבשילים עד חודש דצמבר ומשנים את צבעם מירוק לסגול ולשחור. הזית מאריך חיים וגילו יכול להגיע למאות שנים. עצי זית עתיקים מאוד אפשר למצוא בגת שמנים בירושלים. הזית הוא מעצי הפרי הראשונים שביתו על ידי האדם. הזית הוא אחד הגידולים החקלאיים החשובים בארץ ישראל. קטיף הזיתים נקרא 'מסיק'. מהזיתים מכינים שמן למאכל, לרפואה, ולקוסמטיקה, ועוד.

עץ תאנה

פיקוס התאנה הוא עץ נשיר חורף בעל עלים גדולים דמויי כף יד. פירות התאנה צומחים במקובץ בתפרחת הנקראת "פגה". התאנים, שמבשילות בחודשי הקיץ, הן התפתחות של פגה, שהופרתה על ידי צרעות. עצי תאנה צומחים בר ליד מעיינות, נחלים ובקרבת מערות. מקורם בהרי איראן, עירק ותורכיה, אולם הם ידועים בישראל מתקופת המקרא. התאנה היא בין עצי הפרי החשובים בארץ. לתאנים מיובשות ערך תזונתי גבוה והן נשמרות זמן ממושך.

סתונית ירושלים

הסתונית, צמח פקעת ממשפחת השושניים, היא אחד מפרחי הבר הגדולים והיפים בישראל. הפרח הענק של סתונית ירושלים הוא הפרח הגדול בארץ. לפרח הסתונית משפך ורוד ענק וצינור כותרת ארוך מאוד הנמשך לתוך האדמה. המקום היחידי בעולם שבו גדלה סתונית ירושלים הוא ישראל. סתונית ירושלים גדלה בקרקעות טרה-רוסה כבדות בעמקי ההרים ובשדרת ההר. היא פורחת בסתיו ללא עלים, פרחיה ממוקמים קרוב לפני הקרקע והם בוהקים בצבע ורוד על רקע האדמה היבשה. שמה נגזר מעונת הפריחה שלה - הסתיו. מוצאה בצפון תורכיה ובמורדות הים השחור. פקעת הסתונית מכילה חומר המשמש לייצור תרופה נגד סרטן.

צבי

הצבי הוא אחד מבעלי החיים המזוהים ביותר עם ארץ ישראל. זוהי חיה יפה ואצילית, זריזה ובעלת חושים חדים שהיתה נפוצה מאוד בארץ; נפגעה קשות מציד בעבר, אך השתקמה חלקית בזכות המגבלות שהוטלו על הציידים. הצבי פעיל בשעות היום ובלילות מוארים. הזכרים חיים בטריטוריות המסומנות על ידי תחנות ריח וקל לזהותם לפי הקריינים שלהם. לנקבות קרניים קטנות בהרבה והן חיות בלהקות ונודדות עם העופרים בין טריטוריה לטריטוריה. הצבי ניזון מעלי שיחים ועצים שונים ואף מסייע להפצתם.

שועל

יונק קטן ממשפחת הכלביים. אזניו זנבו הארוכים ואישון העין המאונך שלו מהווים סימני היכר אופייניים. השועל נפוץ בכל אזורי הארץ. הוא טורף, הניזון ממכרסמים, מציפורים, מחרקים, מפירות, מירקות ומשאיות מזון ממזבלות. השועל פעיל בלילה; חי במחילות שחפר בעצמו או שהוא משתכן במחילות שנחפרו על ידי חיות אחרות, כמו גריות או דרבנים. השועל טריטוריאלי וחי בזוגות או במשפחות. בפולקלור של עמים רבים נחשב השועל לבעל חיים פיקח במיוחד. במציאות, הוא מביא תועלת לאדם באכלו מכרסמים וחרקים שונים.

חוגלה

עוף שכיח ונפוץ בארץ. החוגלה חובבת מדרונות סלעיים בהרים ובגבעות, המכוסים צמחייה דלילה. היא מעדיפה ללכת ולרוץ ועפה רק כאשר הסכנה קרובה מאוד. החוגלה אוכלת בעיקר זרעים, פקעות ובצלים, אבל גם חרקים. היא חיה בלהקות במשך רוב חודשי השנה ומרבה להשמיע קולות קרקור, בעיקר בשעות הבוקר והערב. הקן שהחוגלה מטילה בו את ביציה הוא גומה שטוחה באדמה, בדרך כלל בין שיחים או בצל סלע, שהחוגלה יוצרת ומרפדת רק מעט. האפרוחים שבוקעים צועדים אחרי אימם ומתחבאים, כשהיא מזהירה אותם, מפני סכנה מתקרבת.

דרבן

הדרבן הוא המכרסם הגדול ביותר בארץ. הקוצים המעטרים את גופו הם גלגול של שערות; בין הקוצים מכוסה גופו של הדרבן בפרווה המגינה על עורו העדין. הדרבן נפוץ בכל הארץ, לרבות באזורים המיושבים בצפיפות. רוב מזונו הוא בצלים, פקעות וקני שורש של צמחים שונים והוא חופר ומעלה אותם מתוך האדמה. באביב הוא ניזון מירק וגורם נזקים לחקלאות באכלו ירקות, אבטיחים ומלונים. הדרבן אינו זקוק לשתייה והוא מפיק את המים מתוך הצמחים שהוא אוכל. הוא בעל חיים לילי, אשר שוהה במשך היום במחילה שחפר. הדרבנים חיים בדרך כלל בזוגות או במשפחות. בשעת סכנה הם בורחים בריצה מהירה, כאשר הם זוקרים את קוציהם ומשמיעים נשיפות צרודות. אם אין להם אפשרות לברוח הם זוקרים את הקוצים ומנתרים אחורה או הצידה לעבר התוקף.

בז

הבז הוא דורס יום, צייד מהיר שרודף אחרי טרפו באוויר ובשטחים פתוחים. המקור הוא כלי הצייד העיקרי של הבז, שלא כמו בדורסים אחרים. הוא ניזון ממגוון של בעלי חיים, החל בחרקים ועד לעופות גדולים ויונקים קטנים. צלילתו של הבז מן האוויר היא מהמהירות ביותר בין העופות. זו הסיבה לקיומם של בזים מאולפים למטרות ציד. הבזים אינם בונים קן, אלא משתמשים בקינים נטושים של ציפורים אחרות או בחללי עץ, בבניינים ובמדפי סלע ללא כל ריפוד.